

גליל ונרות לעירן בפרשת השבוע
 ערוכים בידי נחמה ליבוביץ שנה האחת עשרה
 יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער
 הסתדרות נשי מזרחי באמריקה
 מהדורה מיוחדת בשביל ההסתדרות הציונית העולמית
 המחלקה לחנוך ולתרבות תורניים בגולה

כך תצא (תצ"ב)

הקדמה לפרשת כי תצא:

הפרשה הזאת יש בה (לפי מנין המצוות של הרמב"ם) שבעים ושתיים מצוות (מ"ע ומל"ח) והיא העשירה במצוות מכל פרשות התורה, לפיכך נקדים בה דברי המדרש הבאים העוסקים בתכלית המצוות בכללן:

במדבר רבה שלה י"ז

הדא הוא דכתיב (תחלים צ"ו) "אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה" - זרע הקבה"ו אח התורה ואת המצוות להנחילם לישראל לחיי העולם הבא, ולא הניח דבר בעולם, שלא נתן בו מצוה לישראל: יצא לחרוש - (כ"ב י"א) "לא תחרוש בשור ובחמור יחדו"; לזרוע - (כ"ב ט"ז): "לא תזרע כרמך כלאים"; לקצור - (כ"ז י"ט) "כי תקצור קצירך בשדה ושכחת עומר בשדה, לא תטוב לקחתו..."; לט - (במדבר ט"ו כ') "ראשית עריסותיכם חלה"; נקרה קן צפור לפניו - (דברים כ"ב ז') "שלח חטלה את האם"; נטע - (ויקרא י"ט) "וערלתם ערלתו את פרו"; קבר מת - (דברים י"ד) "לא תהגודדו"; בנה בית - (דב' כ"ב ח') "ועשית מעקה לגגך"; (דברים ו') "וכתבתם על מזוזות ביתך"; נתכסה בטלית - (במדבר ט"ו) "ועשו להם ציצית"...

משל לאחד מושלך לתוך המים (=טובע בים), הושיט לו הקברניט את החבל, אמר לו: "תפוש חבל זה בידך ואל תניחהו, שאם תניחהו אין לך חיים!" אף כך אמר הקבה"ו לישראל: כל זמן שאתם מדובקים במצוות - (דברים ד') "ואתם הדבקים בה' אלוהיכם חיים כלכם היום".

הסבר את משל הטובע! (מי הוא האדם הטובע, מה הוא הים?)

כ"ד י"ז כ"ב.

א. חסות:

י"ז לא תטה משפט גר יתום
 ולא תחבול בגד אלמנה

י"ט... ושכחת עומר לגר ליתום ולאלמנה יהיה
 כ" כי תחבט זיתך... לגר ליתום ולאלמנה יהיה
 כ"א כי תבצור כרמך... לגר ליתום ולאלמנה יהיה

למ' י"ז ע' ספרי קמ"ח: שלא יהא הולך ובא אצלה ומשיאה שם רע.

" " ספורנו ד"ה לא תטה משפט גר יתום.

1xx. הסבר, למה אצל חסית משפט נאמר "גר יתום" בלבד, ולא הוזכרו כל השלושה המוזכרים בשאר הפסוקים?

2xx. למה אצל חבלת הבגד הוזכרה האלמנה בלבד ולא הוזכרו כל השלושה המוזכרים בשאר הפסוקים?

ב. י"ז - י"ח

1. מה הקטר שבין זכר טעבוד מצרים שבפסוק י"ח בין האסורים הביתנים בפסוק י"ז לפי המפרשים הבאים: (הסבר את ההבדל שביניהם).

רס"י י"ח ד"ה וזכרת
ראב"ע " " "

רמב"ן י"ח ד"ה וזכרת והמלים - "זכר פרסתי טעמו" מכונות לדברי הרמב"ן טמות כ"ב כל ד"ה כן גרים הייתם בארץ מצרים חל מן "והנכון בעיני כי יאמר" וע"ס היטב

ספורנו י"ח ד"ה וזכרת

2xx. הסבר מה ראה ספורנו להטביר את הנמקת המצוה "וזכרת כי עבד היית" שבפסוק כ"ב באופן אחר מאשר פרט אל אותה הנמקת המצוה של "וזכרת כי עבד היית" שבפסוק י"ח?

ספורנו כ"ב ד"ה וזכרת כי עבד היית

ג. פסוקים י"ט - כ"ד

בטעם המצוות האלה אומר בעל ספר החנוך (פרשת קדושים רס"ז)
~~מט"ט המצוה כי ה' יח' רצה להיות עמו~~ אשר בחר מעוטרים בכל מזה טרבה ויקרה ושתתיה להם נפש ברכה ורוח נדידה וכבר כתבתי (x) כי מתוך הפעולות תתעל הנפש ותהיה טובה... ואין ספק, כי בהותיר האדם חלק אחד מפרותיו בטוהו ויפקירם טיהנו בו מצריכים, תראה נפשו טובע רצון ורוח נכון ומבורך... והמאסף הכל אל הבית ולא יסאיר אחריו ברכה טיהנו בו האביונים - אשר ראו השדה בקמותיה ויתאוו תאוה אליה למלא נפשם כי ירעבו - יורה בנפשו כלי ספק רוע לב ונפש רעה תבואהו... וזה הענין יספיק לנו על צד הפסט גם בלקט וסכחה ופרט הכרם ועוללות.

(x) ע' דברי ס' החנוך פרשת בוא גליון תס"ב
" " " " תצוה " תס"ד טאלה ג
" " " " ויקרא " תס"ז " ב
" " " " " " תס"ט " ג

1x. האם מסכים בעל ספר החנוך בטעם המצוות האלה עם דעת המדרש דלעיל (במדרש דבה, מובא בהקדמה בגליון זה) בתכלית המצוות בכלל או האם יש הבדל ביניהם ומהו?

2. למה לא יפרט בעל ספר החנוך כי טעם מצוות אלה הוא בהטבת מצבם של העניים?

3. הסבר את דבריו המסומנים בקו.

לוח המסומנות x טעות והמסומנות xx קטות ביותר.

1. את המצוות לנחמה ליבוביץ והסתדרות הציונית העולמית, המחלקה לחינוך רבות תורניים בגולה ירושלים ת.ד. 92.